

INDEXHAMISÍTÁSI ÜGY

A büntetőbiróságok intézkedéséről szóló ismertetés a következő:

Tárgy: A vallás- és közoktatásügyi m.kir. miniszter 1912. február hó 5.-én 1795. szám alatt kelt, a budapesti tudományegyetem tanácsának, mint fegyelmi bíróságnak 1908 - évi március hó 12.-iki ülésében 3113/1907-1908. szám alatt hozott azt az ítéletét~~XX~~, mely szerint Léderer/Lázár/ miklós joghallgató leckekönyvének meghamisítása miatt az egyetemtől örökre elutasította. Léderer Lázár Miklós fellebbezésének elutasításával jóváhagyta, ezen felül Léderer Lázár Miklóst az összes hazai főiskoláktól elutasította, kijelentvén, hogy külföldön esetleg szerzett oklevele sem fog honosítottatni. Erről a tanácsot 1908-évi január hó 30.-án kelt 5130. számú felterjesztésére a Léderer ellen indított bünvádi eljárás során hozott ítéletek megküldése kapcsán értesítette, felkérvén, hogy terjesszen elő a Tanács részletesen megindokolt javaslatot, mely intézkedések lennének célravezetőek, hogy a nyilvános tanintézetek bizonyítványai hatóság büntetőjogi oltalomban részesüljenek.

A budapesti kir. büntetőtörvényszék I. fokon 1910.évi február hó 23.-án tartott főtárgyalásán Léderer Miklóst 25 éves izraelita, nyiregyházi származásu, budapesti lakóst, magyar honos nőtlen , a tudományegyetem jogi karán négy félévet hallgatott, első alapvizsgát és egyes tárgyakból második alapvizsgát tett, állásnélküli ujságíró vádlottat az ellene a Btk. 391. §.-ában ütköző közokirathamisítás büntette miatt emelt vád alól a Bp. 326. §. 1. pontja alapján felmenti és elrendeli, hogy az irodai 372/1909. letétszám alatt kezelt index az ítélet jogerőre emelkedése után a fegyelmi iratokkal együtt a rectori hivatalhoz visszaküldhessék. Az ítélet felhossa indoklásul, hogy megállapította ugyan , miszerint a leckekönyvnek a tényállásban foglalt bejegyzései és a questori bélyegzők hamisak és a hamisításokat a vádlott eszközölte, de megállapította azt is , hogy a vád tárgyává lett cselekmény nem bűncselekmény, Ugyanis a

közokirathamisítás csak akkor büntethető, ha a hamisítvány olyan helyzetbe hozatik, hogy abból valakire jogsérelem háramolhatik, ellenkezős esetben pusztán hamisítás büntetendő cselekményt nem képez. A megállapított tényállás szerint pedig a vádlott a meghamisított leckekönyvet nem állás elnyerése végett, sem abból a célból, hogy másokkal szemben egyetemi tanulmányainak elvégzését bizonyítsa, soha fel nem használta és csak anyjának mutatta fel: hogy őt megnyugtassa.

A budapesti kir. ítélőtábla II. fokozatban az 1910 évi június hó 28.-án tartott főtárgyaláson az I. foku bíróság ítéletét megsemmisítette és a vádlottat bűnösnek mondta ki abban, hogy a leckekönyvet tartalmának megváltoztatása által akként hamisította meg annak 22. lapjára olyan értelmű bejegyzést, mintha ő 1905. évi szeptember hó 16.-án a nemzetgazdaságtanból és pénzügytanból a pótvizsgálatot tettét volna, majd a leckekönyv 18., 19., 20., 21., 24-25., 26-27., lapján az 5., 6., 7., 8., iskolai félévben előadott tantárgyak bejegyzése mellett az előadó tanároknak, valamint a jogi kar dékánjának aláírásait, ugyancsak a leckekönyv 20., 21., és 24-27. lapján a questor aláírását, valamint a questori helyegyeztetést is meghamisította és ezekkel a hamis bejegyzésekkel anyjával szemben azt kívánta igazolni, hogy egyetemi tanulmányait sikeresen elvégezte; elítéli a vádlottat a büntetőtörvénykönyv 391. §.-a alapján az a 92. §.-a alkalmazása mellett 8 napi fegyházbüntetésre, egy évi hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlásának ugyanilyen időtartamban való felfüggesztésére.

A királyi ítélőtábla is osztja azon jogi álláspontot, hogy a közokirathamisítás büntette csakis akkor büntethető, hogyha a hamisítvány oly helyzetbe hozatik, hogy abból valakire jogsérelem háramlik, vagy háramolhatik, azonban ebből az általános elvből az I. foku bíróság tévesen vonta le azon korábbi következtetését, hogy a vád tárgyává tett büntett tényállásának megállapítása szempontjából a jogsérelem okozásának lehetősége és a tettesek erre irányuló szándéka között okozati kapcsolatnak kell lenni. Ellenke-

zöleg: a törvényhozás szándéka csakis az lehetett, hogy a közokirathamisítás büntette azon esetekben is megtoroltassék, amidőn a tettes szándéka nem irányult ugyan valamely jogsérelem tényleges bekövetkezésére, de ilyen jogsérelem bekövetkezhetik a tettes tudtán kívül és beleegyezése nélkül is, mert a publica fides szem-pontjából az a körülmény sem közömbös, hogy bár "pia fraus" volt a cselekmény elkövetésének rugója: a vádlott úgy anyja előtt, min esetleg mindazok előtt, akik ezt a körülményt a vádlott anyjától valamilyen utón és módon megtudják, oly egyénként szerepelt és szerepelhetett és tényleg szerepelt is mint aki jogi tanulmányait sikerrel elvégezte. A kir. ítélőtábla a büntetési tétel megállapításánál a Btk. 92. §-át alkalmazta, ennek folyamányaként a vád tárgyává tett cselekményt vétségge minősítette és a vádlottat fogházbüntetésre ítélte.

A m.kir. Curia III. fokon a királyi ítélőtábla ítéletét megsemmisítette és a vádlottat a terhére rótt közokirathamisítás büntetének vádja alól a Bp. 236.§.-ának 1. pontja alapján felmentti. Egyuttal elrendeli, hogy a hamisított leckekönyv, a fegyelmi iratok kapcsán a rektori hivatalhoz tétessék át. Ítéletét megindokllja atzal, hogy mert vádlott cselekménye nem irányult jogsérelem okozására és mert a jogsérelem lehetősége ki volt zárva, nem állapított meg oly tényt, amelyből azt lehetne következtetni, hogy vádlott a kérdésés leckekönyvet akár az egyetemen, akár mások tanulmányainak igazolására akarta volna használni, ennélfogva az a körülmény, hogy a leckekönyv annak folytán, hogy a vádlott azt elvesztette, a hatóság kezébe került, terhére be nem számítható, mert az akaratán kívül történt.-

Ezek a megállapítások foglaltatnak a királyi törvényszék, a királyi tábla és a királyi Curia ítéletének indoklásában. Az egyetem tanári testülete elé terjesztett indítvány pedig a következőket tartalmazza:

Tekintetes Tanári Testület!

Az egyetem tekintélyének, valamint az egyetem által kiállított bizonyítványok hitelének fokozottabb megvédése érdekében van szerencsénk elfogadásra ajánlani a következő határozati javaslatot:

Az a kérdés, hogy milyen intézkedések volnának célravezetők a végből, hogy a nyilvános tanintézetek bizonyítványai hathatós büntetőjogi oltalomban részesüljenek, amennyiben ezen oltalom csak a törvények és a törvényeket magyarázó és alkalmazó bíróságok részéről nyújtható, olyan eminens jogi kérdés egyaránt, de lega lata és de lege ferenda, amelyre nézve az egyetemen szakszerűleg csak a jogi s államtudományi kar ~~adhat~~ tanácsot. Ebben a tekintetben tehát az Orvostudományi Kar járuljon hozzá s jogi és államtudományi kar azon javaslatához, amelyet e tárgyban az Egyetemi Tanács elé fog terjeszteni. A maga részéről azon^{ban} külön emeljen ki kégt dolgot : egyet általásosságban s egyet konkrétan a lefolytatott perre vonatkozólag. Általásosságban akár meglévő törvények alkalmazásáról legyen szó, akár új törvény alkotásáról, nem szabad figyelmen kívül hagyni két régi elvet és pedig először a gnoti se auton elévt és másodsor azt az elvet, amelyet Goethe állambölcséletileg az emberiség kultur történelmének tanulságaként akként fogalmazott meg, hogy minden szabály s minden törvény csak kísérlet arra, hogy emberi életünk folyását egy magasabb fok felé juttathassuk.

Az elsőből folyik, hogy alaposan tárgyilagosan elfogultság nélkül vizsgáljuk meg azon főiskolai okmányoknak belső tartalmát, ethikai lényegét, azaz lelkét s annak kifelé ható erejét, azaz annak nemcsak a formában, a testben, hanem lényegében azaz lelkében tekintéllyel való bírassai képességét.